

AMINAL/OHPR-0038/05/2210
IN.A2005.116
28/11/2005
Lode De Beck
02/558 18 75

Aan het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap
Afdeling Algemeen Milieu- en Natuurbeleid,
Cel MER, t.a.v. Dhr. Mentens Jeroen
Koning Albert II-laan 20, bus 8
B – 1000 Brussel,

PER EMAIL, PER GEWONE BRIEF

Advies verzoek tot ontheffing MER – Katoen Natie – Loghidden City

Geachte,

Hierbij vindt u het advies m.b.t het verzoek tot ontheffing van de milieueffectrapportage voor de ontwikkeling van het industrieterrein Loghidden City te Kallo door Katoen Natie Bulk Terminals NV.

We hebben volgende opmerkingen betreffende de inhoud van het dossier:

* Er wordt gesteld (pg. 5) dat voor dit project de nodige bouw- en milieuvergunningen aangevraagd. Wordt hiermee de correcte chronologische sequentie gerespecteerd? Er stelt zich de vraag naar de geldigheid en uitvoerbaarheid van de resp. vergunningen indien toch zou blijken dat er een MER dient opgesteld te worden.

* Globaal gezien bevat het dossier vele voorafnames en stellingnames die niet verder uiteengezet en onderbouwd worden. We adviseren dit beter uit te werken. :

- Inzake mobiliteit wordt geconcludeerd (pg. 10) dat de capaciteit van de R2 de extra vrachtwagens en personenwagens zal kunnen dragen. Hier wordt geen rekening gehouden met de andere ontwikkelingen van de haven en de evolutie van de mobiliteit in Vlaanderen en Nederland.
- Inzake het gebruik en verbruik van natuurlijke hulpbronnen (punt 1.1.5, pg. 11) wordt gesteld dat de nodige maatregelen werden genomen om het verbruik van energie, water, grondstoffen en hulpstoffen tot een minimum te beperken. Ook hier ontbreekt een omstandige toelichting die dit staaft. Onder “water” wordt één voorbeeld gegeven, m.n. het gebruik van hemelwater voor sanitaire installaties. Het is aangewezen dat de volledige waterbalans weergegeven wordt, minstens indicatief.
- Inzake de verwarming van de gebouwen wordt gesteld (pg. 12) dat de wanden van de nodige isolatie voorzien worden. Deze stelling heeft echter geen informatieve objectieve informatie. Het is aangewezen aan te geven wat het peil van globale warmte-isolatie (K-waarde) van de op te richten gebouwen is.
- Bovenstaande is geen exhaustieve opsomming, maar bevat enkele voorbeelden. Bij de bespreking van de diverse punten zullen nog enkele andere voorbeelden geciteerd worden.

* Een evaluatie van het project in het kader van de engagementen inzake het Kyoto-protocol zoals geratificeerd door de Federale Overheid op 26 september 2001 en de geopteerde daling van de CO₂-uitstoot ontbreekt. Uit ondermeer 1.1.3.3, 1.1.3.4, 1.1.5 en 1.1.6 blijkt dat het project een significante

hoeveelheid verkeer genereert en er een significant bedrijfsvolume verwarmt dient te worden. De hoeveelheid energieverbruik en de emissies kunnen derhalve als significant beschouwd worden.

* Bij de bespreking van de huidige vegetatie ontbreekt een toelichting bij de zeldzaamheid van de onderscheiden vegetatietypen en soorten (Rodelijst categorieën). Zeebies is de verkeerde Nederlandse naam voor Heen.

* Er ontbreekt een bespreking van het ontwerp van de instandhoudingsdoelstellingen die voor de Waaslandhaven gemaakt werden.

Actueel is het evenwel voorbarig om de uitvoering van het project te koppelen aan instandhoudingsdoelstellingen die nog niet goedgekeurd werden door de Vlaamse Regering. Het is in ieder geval belangrijk dit project te kaderen binnen het ontwerp van instandhoudingsdoelstellingen om te kunnen oordelen over het al dan niet bestaan van minder schadelijke alternatieven.

* Los van de instandhoudingsdoelstellingen dient nog steeds een toetsing aan de doelstellingen en beginselen van o.m. het decreet betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu te gebeuren.

* We raden aan voorzichtig om te springen met de interpretatie van juridisch begrip “dwingende reden van openbaar belang met inbegrip van redenen van sociale of economische aard.” In de Memorie van Toelichting bij het wijzigingsdecreet van 19 juni 2002 schrijft men over dit begrip “*blijkt duidelijk uit de formulering dat alleen het door openbare instanties of particuliere organisaties behartigde openbaar belang tegen de instandhoudingsdoelstellingen van de Richtlijn kan opwegen. Projecten die uitsluitend de belangen van bedrijven of individuen dienen, vallen daar dus niet onder.*”

In het bijzonder dient gewezen te worden op artikel 36 ter § 5, voorlaatste lid: “*De Vlaamse regering oordeelt over het bestaan van een dwingende reden van groot openbaar belang met inbegrip van redenen van sociale of economische aard.*” In die zin bekrachtigde de Vlaamse Regering in zitting van 14 december 2001 het decreet voor enkele bouwvergunningen waarvoor dwingende redenen van groot algemeen belang gelden. In een passende beoordeling opgesteld door anderen dan de Vlaamse regering kan derhalve geen interpretatie gemaakt worden over het al dan niet bestaan van dwingende redenen van groot openbaar belang.

* De toetsing aan de beginselen en doelstellingen van het decreet integraal waterbeleid van 18 juli 2003 is ondermaats. Het project behelst een volledige verharding van het terrein (1.2.1 van de passende beoordeling). Er wordt niet aangegeven hoe de vermindering van hemelwaterinfiltratie zal vermeden worden. Conform art. 8 §1 tweede lid kan een verandering in de kwantitatieve toestand van het grondwater enkel indien er sprake is van dwingende redenen van groot maatschappelijk belang én mits het (eventueel) schadelijk effect hersteld of gecompenseerd wordt.

Op pg. 41 wordt gesteld dat het hoge verhardingspercentage omwille van zuinig ruimtegebruik wordt aangemoedigd en dat bij regen, grote volumes zoet water afgevoerd moeten worden. In de effectenmatrix (tabel 8) wordt gesteld dat infiltratie van hemelwater weinig zin heeft als het terrein gedraineerd wordt. Er ontbreekt een onderzoek naar alternatieven voor een massieve verharding van het terrein en een onderzoek naar mogelijkheden voor gebruik in (laagwaardige) toepassingen en voor regenwaterinfiltratie.

Er wordt gesteld dat door de diepdrainage enkel een verlaging van de stuwwatertafel beoogd wordt. Er ontbreekt echter een onderzoek naar de gevolgen hiervan op de kwantitatieve en kwalitatieve toestand van de onderliggende watervoerende lagen. De beschrijving van de invloedssfeer van de drainage op de grondwaterstanden en – kwaliteit in de ruime omgeving van de site is beperkt. In de effectenmatrix heeft men het over een invloedssfeer van 30m zonder dat dit onderbouwd wordt.

In de effectenmatrix is sprake van het plaatsen van een ondergronds vertikaal scherm en dat hierbij overleg gepland is om de grondwaterstand te verlagen. Bij de effectbespreking vinden we hierover niets

terug. In de matrix wordt ook niet aangegeven welke grondwaterlaag hier bedoeld wordt. Ook voor deze ingreep is het aangewezen te onderzoeken of er terreinoverschrijdende effecten zijn.

Het lozen van Ar, tot 10 maal de basiskwaliteitsnorm kan problemen geven voor het bereiken van de goede chemische toestand tegen uiterlijk 22 december 2015 van het oppervlaktewaterlichaam waarin geloofd wordt.

Er dient aangegeven te worden waarom dit drainagewater niet gezuiverd wordt, terwijl dit wel gebeurt voor het huishoudelijk en bedrijfsafvalwater.

* Bij het ingreep-effectenschema hebben we nog volgende opmerkingen:

- bij de ingreep “grondnivellering” is er een effect op fauna/flora en op het landschap (cfr. ingreep “verwijderen van de huidige vegetatie (ontbossen)”).
- bij de ingreep “plaatsen van diepdrainage” dient duidelijker vermeld te worden dat hierdoor verlies optreedt van aquatische milieus en o.m. het habitat voor amfibieën.

* Met betrekking tot de bespreking van de effecten op bodem: het klopt niet dat er geen voor verdroging kwetsbare biotopen aanwezig zijn, gelet op de aanwezigheid van de biotopen van de rugstreepad. Het is eveneens verkeerd te stellen dat de effecten niet significant zijn.

* Met betrekking tot de bespreking van de effecten op water: rekening houdend met de hoger vermelde opmerkingen is het foutief te stellen dat de effecten op water niet significant zijn.

* Met betrekking tot de bespreking van de effecten op fauna en flora: doordat de Vlaamse regering nog geen goedkeuring heeft gegeven aan de instandhoudingsdoelstellingen en deze nog niet aan Europa overgemaakt zijn, stellen zich vragen omtrent de garanties voor de uitvoering van de milderende maatregelen en de instandhoudingsmaatregelen. In principe dienen de milderende en compenserende maatregelen gekoppeld te zijn aan dergelijk voorliggend project.

Er dient concreet aangegeven te worden in dit document welke maatregelen getroffen zullen worden voor het duurzaam in stand houden van o.m. de avifauna, rugstreepad en flora. Er wordt gesteld “via het natuurrichtplan .. zullen de verschillende soortengroepen .. duurzaam in stand gehouden worden” zonder de minste duiding. Er worden in voorliggend document geen concrete gegevens aangereikt om te kunnen beoordelen of dit effectief zo is. Het is aangewezen de concrete projecten voor de realisatie van deze doelstellingen te bespreken in dit document dat het derhalve als een “zelfstandig” rapport kan gelezen worden.

Omdat diverse soortengroepen (bvb. de zgn. struweelvogels) niet opgenomen zijn in de instandhoudingsdoelstellingen impliceert dit geenszins dat de andere diverse bepalingen van het natuurdecreet hierop niet van toepassing zijn. De instandhoudingsdoelstellingen dienen opgemaakt te worden voor de habitats, soorten en de leefgebieden van soorten van de Vogel- en Habitatrictlijn.

* Met betrekking tot de bespreking van de effecten op lucht: rekening houdend met de hoger vermelde opmerkingen is het foutief te stellen dat de effecten op lucht niet significant zijn.

* Met betrekking tot de bespreking van de effecten op mens en verkeer: rekening houdend met de hoger vermelde opmerkingen inzake de hoeveelheid verkeer die gegenereerd wordt is het foutief te stellen dat de effecten op mens en verkeer niet significant zijn.

* Met betrekking tot de bespreking van de effecten op landschap is het eveneens verkeerd te stellen dat er geen significant effect is. Los van de actuele (beleving)waarde van het landschap wijzigt dit landschap wel fundamenteel.

* Met betrekking tot de bespreking van de effecten licht, warmte, straling en klimaat: er wordt niet aangehaald of er al niet na en voor zonsondergang verlichting nodig is. Inzake klimaat ontbreekt een kadering van het project binnen de engagementen inzake het Kyoto-protocol.

* Er is een ontwerp RUP voor “Waaslandhaven fase 1 en omgeving,” Voor de betrokken site wordt geen bestemmingswijziging voorzien. Een algemene situering van dit RUP en het afbakeningsproces met de diverse fasen is evenwel aangewezen.

* Bijlage 2 “Periodiek oriënterend bodemonderzoek” is onvolledig. Daarenboven werd een analyse toegevoegd van kadastraal perceel 491 r, hetgeen niet teruggevonden wordt op de perceelidentificatiebestanden van het kadaster van het OC-GIS Vlaanderen. Hieruit kan derhalve niet afgeleid worden of er een beschrijvend bodemonderzoek resp. sanering nodig is van het terrein.

* Bijlage 3: De kaart van de biologische waarderingskaart is achterhaald. Er werd gebruik gemaakt van versie 1.0 (terreininventarisatie 1978-1980) van de BWK Voor de betrokken site is een recentere versie van de BWK (2.1) beschikbaar. In tegenstelling tot wat de titel van de bijlage suggereert, kan uit de BWK en de kaarten van het VEN, het regeneratievermogen van de natuurlijke hulpbronnen niet afgeleid worden.

In de hoop dat bovenstaande bemerkingen op een constructieve manier bijdragen tot de inhoud van het dossier groet t ik U met de meeste Hoogachting,

Lode De Beck
Instituut voor Natuurbehoud
Kliniekstraat 25
B-1070 Brussel
Tel. +32 2 558 18 75 Fax. + 32 2 558 18 05

Cc naar
AMINAL, afdeling natuur,
t.a.v. Ludo Hemelaer
p/a district Waaslandhaven
Sluisgebouw
Steenlandlaan bus 2
B-9130 Kallo

&

AMINAL, afdeling natuur,
Buitendienst Oost-Vlaanderen
t.a.v. Jenike Vandenberghe
Gebr. Van Eyckstr 2 - 4
B-9000 Gent